

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Vitæ S. Ferdinandi, Regis Castellæ Et Legionis, Ejus Nominis Tertii

Papebrochius, Daniel

Antverpiæ, 1684

§. II. Berengariæ matris S. Ferdinandi, præ Blanca matre S. Ludovici,
primogenitura ab auctoritate probatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42333

§. II. Berengariæ matris primogenitura, ex ea-
que jus Ferdinandi ad regnum Castellæ, au-
ctoritate probatur, eique contraria expen-
duntur.

Mater Be-
rengaria an
primogenita
Alphonſi
fuerit,

8 **F**erdinandum Regem divinitus concessum Hispani-
nis fuisse, ut possimus credere, nihil opus est eo
quod supra rejecimus presagio. Satis clare id de-
monstrant armorum ejus contra Mauros successus,
quibus fidem simul & regnum amplificavit; nec
non vite sanctitas, qua celestes honores apud posteros me-
ruit; felicior in uno, in altero similis consobrino suo, Lu-
dovico IX Francia Regi, qui gerendis contra Saracenos ar-
mis Sancti quoque nomen & cultum promeruit. Etenim
duo hi sanctissimi Reges, duarum sororum Berengariæ &
Blancæ, ab Adelphonso IX Castellæ Rege progenitarum,
filii fuerunt; suisque moribus simillimis demonstrarunt,
similem prorsus educationem se hausisse, ex simillima vir-
tutis genitricibus: quas inter earumque filios nulla scitur
fuisse de regno contentio. Nata ea primum sub nepotibus
est; qua partium jura sic fuerunt confusa, ut nunc etiam
dubitetur, an Castellæ proximiori successionis jure ad Fer-
dinandum, an ad Ludovicum pertinuerit; quia dubi-
tatur, utra ex matribus prior nata sit. Quin etiam duo
magni nominis scriptores Hispani, Garibayus & Mariana,
licet successionem Ferdinandi ut justam tueantur, scrupu-
lo sibi nulli ducunt Blancam majorem natam agnoscere.

dubitant re-
centiores et-
iam Hispani:

9 Hoc tamen ut recipiam sine cunctatione, obstat gra-
vissima duorum coævorum scriptorum auctoritas, præno-
minatorum scilicet Lucae Tudensis & Roderici Tolotani; qui
rem adco recentis memoriæ & coram oculis suis versatam,
nec ignorasse potuerunt, nec sperare quod sponte mentien-
do obscuram eam ac dubitabilem posteris facerent. Spon-
danus quidem in Continuatione Annalium non veretur
scribere ad an. 1217 num. 12 ab eis magis ex studio parti-
tium, quam ex fide positum esse, quod Berengaria pri-

primogenita fuerit. Sed quam vehementi partium studio Spondanus ipse subinde abripiatur, satis sciunt Franci. ^{asserunt e-} ^{avi,} Quamcumque tamen in hoc excesserit, numquam credam ipsi sat frontis futurum fuisse, si forte ejus etate contra Ludovicum XIII Regem prevaluisset factio Procerum, Gastoni ejus fratri Reginaeque Mariæ de Medices adherentium, ut auderet comminisci, non Ludovicum, sed Gastonem, fuisse Henrici IV primogenitum, mendacione quidem ipsis factiosis tolerabili futuro. Quare nec velim sanctissimis duobus Hispaniæ Antistitibus tam impudentis fictionis crimen impingi; sed quando alia deessent omnia ad ipsos justificandos argumenta, mallem credere, eorum libros fuisse audacium interpolatorum manibus adulteratos, diu post mortem ipsorum: sicut necessario cogimur fateri Roderici Palentini scriptis accidisse, ne de eadem re scrip-
fisse contradictoria arguatur.

10 Castellæ Nobiles, inquit Tudenfis, Regnum Berengariæ Reginae tradiderunt, eo quod erat primogenita Adelfonfi. ^{Tudenfis, &} ^{Toletanus.} Toletanus vero, postquam lib. 7 cap. 24 dixisset, quod Adelfonfus Castellæ Rex Conrado, filio Imperatoris Frederici, quem cingulo militari accinxerat, filiam suam primogenitam Berengariam desponsavit: lib. 9 cap. 5 de S. Ferdinandi successione acturus, scribit, quod Magnates & Milites Castellani, communi consensu, Regnum Castellæ fidelitate debita nobili Reginae, scilicet Berengariæ, detulerunt; moxque addit: Ipsi enim, decedentibus filiis, cum esset inter filias primogenita, regni successio debebatur, & hoc ipsum patris privilegio probabatur, quod in armario Burgensis Ecclesiæ servabatur: & etiam totum Regnum, antequam Rex haberet filium, bis juramento & hominio hoc firmarat. Possentne tanta esse impudentia cujusquam, ne dicam Antistitis forsitan octogenarii, & prima in Regno auctoritate conspicui, quæ intra quatuor lineas totidem comminisceretur mendacia, omnium qui tunc in Castellæ vivebant manibus palpanda?

item Ruder.
Palentinus
uno loco,

licet alio lo-
co vitiatus.

Neque ob-
stant episto-
la Procerū
Blancam
invenientes.

11 Toletano & Tudensi manifesto inhaeret Rodericus Palentinus, parte 3. cap. 30 sic loquens: Ferdinandus in regno Castellæ successit, ex D. Berengaria, filia primogenita inclitissimi Regis Castellæ, sine liberis masculis decedentis; itaque regnum Castellæ dictæ D. Berengariæ naturali optimoque jure debebatur. Fieri non potest ut hæc legerit Spondanus, & tam asseveranter (uti facit loco præmemorato) asseruerit, Palentinum in contraria prorsus stare sententia. Malim opinari aliena, nec bonæ fidei temere ipsum credidisse, quod aliud hac de re nihil apud Palentinum legeretur, quam verba quæ inveniuntur parte 4. capiti 4. addita, ad persuadendum, quod Ludovicus fuerit filius D. Blancae, primogenitæ Alfonsi; e contra vero Ferdinandus filius Berenguelæ, filia secundo natæ Alfonsi prædicti. Vnius ejusdemque auctoris esse nequeunt duæ tam ex diametro contrariæ sententiæ: oportet igitur ut locus alteruter spurius sit & adulterinus. Hoc autem de posteriori suadet nomen Beringuelæ, ex vulgari recentiorique usu scriptum præter morem Palentini, toto historiae suæ decursu sæpius & constanter Berengariam scribentis. Adde quod prior locus medio in contextu reperitur, loco omnino suo, ubi non ita facile est per additiones auctorem aliquem vitari: posterior vero extra contextum in fine capituli positus sit; ac verosimiliter ab aliquo Francicarum partium studioso solum adscriptus margini, deinde per librarii fœcordiam textui ipsi adjunctus, vel in aliquo ejus Ms. vel saltem in vulgata impressione.

12 Sammarthani, in Historia Domus Franciæ lib. 13 pag. 535 asserunt, quod in Thesaurio Titulorum Franciæ, armario Castellæ inscripto, Tit. 1. inveniuntur novem epistolæ Castellanos Procerum tenoris ejusdem, ad Ludovicum VIII ejusque uxorem Blancam, quibus ipsorum filium Regem suum esse declarant; eumque ad se mitti petunt, eo quod Alfonsus Blanca pater testamento suo voluisset Henrico filio, absque liberis masculis decedente, succedere jure hereditario filios Ludovici & Blancae. Sed hoc, si non fuit Alvari Comitis & factorum illi adhaerentium figmentum (nec enim

enim ipsius testamenti id iubentis exemplar miserunt, sed videntur voluntatem verbis solis indicatam præterdisse hoc, inquam, si vere scriptum est; ut summum probaret Alphonsum, irritam fecisse voluntatem primam, publico instrumento duplicique homagio ante annos circiter triginta confirmatam; ut scribit Toletanus. Hoc autem fecisse potuit veluti jure suo utens, ne Castella Regnum devolveretur ad Ferdinandum, ^{præterextio} Legionensis regni natum designatumque successorem; adhuc ^{ultimam} sub patris arbitrio constitutum, & sic victoribus sepius Castellanis dominarentur Legionenses, ab ipso victi alias semperque ^{patris,} infensi: sicut ex eadem causa Alphonfus Legionensis, adversus eundem Ferdinandum filium suum, jam Castella Regem, siliabus ex priore thoro natis regnum legavit, nolens illud subijci Castellanis: quod æque successu caruit, sicut æque injustum fuit.

13 Vtrumque tamen utrique Alphonso tam potuit justum videri, quam postea utriusque ex S. Ferdinando nepos ac pronepos Alphonfus X justum esse putavit, exheredato filio suo Sancio, substituere ex filio Ferdinando præmortuo & Blanca S. Ludovici filia nepotes. Hæc autem dispositio Alphonfi X vera & unica fuisse videtur causa & origo dissidiorum, inter Francie Regem Philippum Blanca istius fratrem & prædictum Sancium, non obstante ejusmodi patris voluntate receptum à Castellanis. De quorum juribus cum disceptaretur, & primogenitura titulus in Ferdinando, Blanca junioris marito, prætenderetur à Francis, nihil facilius fuit, quàm ut posterioris ætatis scriptor quispiam exterius (qualis Ptolomæus Lucensis er-
^{Ptolomæi}
^{Lucensis er-}
^{ror unde na-}
^{tus.}

rumoris arriperet aliquid, inter similia Blancarum, Ferdinandorum, & Alphonforum nomina palpabundus. Quod autem Ptolomæus iste Lucensis, tam in excusis Annalibus ad annum MCCIV, quam in Historia Eccles. Ms. lib. 21 cap. 15 & 16, sic errasse potuerit, nec solum Berengaria Seniore facere Blancam, sed etiam graviori memoria lapsu in præcitata Ms. Historia dicere, in pactis matrimonialibus additum fuisse, quod si moreretur Rex sine herede masculino, Blanca in regno succederet: quod, inquam sic errasse potuerit Ptolomæus,

meus, nemo mirabitur, qui intelliget quomodo XIX Maji, in Sylloge historica de S. Petro Celestino n. 22 videbimus eum in assignando mortis anno, ad totos novem annos potuisse decipi, tunc, cum res in Italia agebatur, vivens ac scribens, sed longius forsit an Roma absens ideoque facilius deceptus.

§. III. Berengariæ multo major quam Blancae sororis ætas chronologicè demonstratur.

14
Seniorem
Berengariam
fuisse.

Relatis expensisque auctoritatibus, quibus nituntur quotquot primogenituræ prærogativam Berengariæ assertam vel ademptam nunc volunt, si porro Chronologicas rationes velis consulere, omnes invenies pro Berengaria contra Blancam stare. De Berengaria leges apud Toletanum lib. 7 cap. 23, quod cum simul Alphonsus Rex Legionis & Conradus Frederici Imperatoris filius militari cingulo ornarentur ab Alphonso Castellæ Rege, ipsa eorum alteri, scilicet Conrado, fuerit desponsa; sed cum nollet abeuntem sponsum in Teutoniæ sequi, à desponsationis istius vinculo absoluta fuit per Archiepiscopum Toletanum Gundisalvum & Apostolicum Legatum Gregorium. Quo id præcise anno factum sit, non constat; uti nec quo anno etatis suæ regnare cœperit Legionensis Alphonsus: cingulum tamen militare suscipiens, non potuit adolescentiam excessisse. Cum ergo regnare cœperit anno MCLXXX, non videtur eâ cœremonia differri posse ultra annum MCLXXXV, quippe quæ facta sit circa principium regni sui, ut ait Toletanus. Idem deinde Terassam Lusitanam duxit sub Pontificatu Clementis III, eoque & successore Cælestino III nequidquam divortium imperante, uxorem habuit saltem usque ad annum MCXCV; ac rursus simili se difficultati implicuit, ducendo prædictam Berengariam, quæ eidem peperit filium Ferdinandum anno MCXCVIII, utique jam annos nata ut minimum viginti quatuor vel sex, ut pote anno MCLXXXV jam nubilis, adeoque nata circa an. MCLXXXIII, & marito suo annis non multis junior. Ista autem sollicitudo de maritanda Berengaria, quam demonstravit pater totis xv annis

etiam chronologicâ ratione evincitur.